

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/85/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717208759
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8717208759.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Jozefa Angeloviča, v sporovej veci žalobcu: K. A., R.. XX.X.XXXX, D. Š. XXX/XX, XXX XX I., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpenému JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - mestská časť Dúbravka, o vydanie bezdôvodného obohatenia 1.133,92 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 15Csp/41/2017-71 z 5.11.2018, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 1.133,92 eur spolu s rokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 28.8.2018 do zaplataenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXX z 24.11.2008 uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívnou s tým spojenou, je neprijateľná. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Vychádzal zo zistenia, že sporové strany uzavreli dňa 24.11.2008 úverovú zmluvu č. XXXXXXXX. Žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 1.327,76 eur za poplatok 1.133,90 eur, ktorý sa žalobca zaviazal uhradiť v 12 mesačných splátkach po 205,14 eur. Celkovo sa zaviazal zaplatiť žalovanému 2.461,68 eur. Žalobca uhradil na účet žalovaného platby v celkovej výške 2.461,68 eur. Súd preskúmal v danom prípade administratívny poplatok v intenciách posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, teda či spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zo zmluvy ani z všeobecných obchodných podmienok pritom nevyplýva, za čo vlastne sa tento poplatok platí, preto absentuje požiadavka jeho určitosti. Spotrebiteľ tak platí za niečo, čo po materiálnej stránke mu nie je dodané. Pri spotrebiteľských úveroch je pritom nevyhnutné, aby dohodnutými poplatkami sa platilo za skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. V úverových zmluvách žalovaného sa výška administratívneho poplatku odvíja od výšky úveru. V tomto spore pri úvere 1.327,76 eur bol stanovený poplatok vo výške 1.133,90 eur. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru, a to vedie k záveru o tom, že žalovaný týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti administratívny poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo

svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok 1.133,90 eur predstavuje 85 % z úveru. Splatnosť úveru pritom bola dohodnutá na 12 mesiacov, čo znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala pri úvere poskytnutom so splatnosťou na jeden rok 85 % p. a., čo by niekoľkonásobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách. Išlo by nepochybne o dohodu o úrokoch v rozpore s dobrými mravmi, čo by spôsobilo jej neplatnosť zo zákona s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. Ďalej súd prvej inštancie zistil, že zmluva neobsahuje náležitosti požadované zákonom v § 4 ods. 2 uvedené pod písm. d), g), h), i), j) a k), preto sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pod konečnou splatnosťou úveru nemožno považovať počet mesačných splátok, pretože táto náležitosť je uvedená pod písm. i) § 4 ods. 2, kde sa uvádza aj počet splátok. Konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo. Zmluva neobsahuje adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, ďalej uvedenie ročnej úrokovej sadzby a taktiež uvedenie výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Zmluva taktiež neobsahuje uvedenie RPMN a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom vypočítaných na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a taktiež v nej nie je uvedená priemerná hodnota RPMN na príslušný spotrebiteľský úver platnej ku dňu podpisu zmluvy zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

4. Žalobca by mal žalovanému vrátiť len sumu poskytnutého úveru t.j. 1.327,76 eur, a keďže zaplatil 2.461,68,- eur, žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1.133,90 eur.

5. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným. Žalobca sa dozvedel o tom, že plnil viac, ako podľa zákona mal až v marci 2017, a teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota by mu uplynula v marci 2019. Objektívna premlčacia lehota plynie od úhrady žalobcu žalovanému. Súd nemal dôvod neveriť, že žalobca sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel dňa 27.3.2017 od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. V danom prípade súd vychádzal z desaťročnej premlčacej lehoty. Keďže posledné úhrady boli vykonané dňa 15.12.2009, pričom žaloba bola podaná na súd 25.8.2017, neuplynula 10 ročná premlčacia lehota a žalobcovi neuplynula ani subjektívna dvojročná premlčacia lehota.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

8. Odvolanie podal z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

9. Namietal, že CSP nepripúšťa žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Žaloba, ktorou sa domáha žalobca určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je formulovaná ako žaloba na určenie, či tu právo je alebo nie je, ale je formulovaná ako žaloba na určenie právnej skutočnosti (neprijateľnosti), ktorej prípustnosť je založená osobitným predpisom. Zo žiadneho predpisu nevyplýva možnosť takúto žalobu podať. Žalobca sa domáha určenia neplatnosti právnej skutočnosti (neprijateľnosti), a nie určenia, či tu právo je alebo nie je. Za takýto právny predpis nemožno považovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v žiadnom zo svojich ustanovení nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti.

10. Ďalej poukázal na skutočnosť, že dňa 24.11.2008 uzavrel so žalobcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver na výkon zamestnania. Podľa zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Taktiež zákon o spotrebiteľských úveroch neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie, musí byť podnikateľom alebo zamestnaný. Preto má žalovaný za to, že predmetná zmluva o úvere nespadá pod režim spotrebiteľských zmlúv.

11. Zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

12. Požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu dňa 15.12.2011. Žalobca žalobu uplatnil na súde až dňa 25.8.2017. Subjektívna premlčacia lehota začala v prípade zmluvy o úvere plynúť najneskôr nasledujúcim dňom odo dňa 15.12.2009, vzhľadom k skutočnosti, že od tohto dňa mal žalobca vedomosť o úhrade, nakoľko žalovanému sumu uhradil dobrovoľne.

13. K úmyselnému bezdôvodnému obohateniu žalovaný uviedol, že pri skúmaní úmyslu konania osoby sa vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na dvoch zložkách a to vedomostnej a vôľovej a podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale bolo by nutné preukázať, že žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Nároky titulu z bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiadúci, ale potrebné je zachovávať rovnosť strán. Žalovaný so žalobcom uzatvoril zmluvu o úvere, pričom veriteľ sa zaviazal, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky a dlžník sa zaviazal, že poskytnuté peňažné prostriedky veriteľovi vráti a zaplatí dohodnuté úroky. Žalovaný požadoval za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa žalovaný v čase uzatvorenia zmlúv o úvere zaoberal a na ktorú mal oprávnenie, nakoľko žalovaný mal v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, čo medzi stranami sporu sporné nebolo. Táto skutočnosť, avšak, nedokazuje úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nemohol mať vedomosť, ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posúdená ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

14. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

15. Konštatoval, že okresný súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne a zrozumiteľne zaoberal všetkými rozhodnými skutočnosťami. Súdny opakovane posúdili konanie dodávateľov, ktorí porušujú spotrebiteľské právo, ako úmyselné konanie, vedúce k ich bezdôvodnému obohateniu na úkor spotrebiteľov, čo má za následok desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Podstata aplikácie desaťročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. Objektívna desaťročná premlčacia doba, na premlčanie bezdôvodného obohatenia preto začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery, na základe vadných zmlúv, sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu sa tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Ďalším dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľa obohacovať, prijímaním platieb od spotrebiteľa po splatení spotrebiteľovi poskytnutej sumy, je prijímanie takýchto platieb, po splatení poskytnutej sumy v dobe, keď už veriteľovi je známa judikatúra k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a k neplatnosti spotrebiteľských zmlúv, a to nielen týkajúca sa iných podnikateľských subjektov, poskytujúcich spotrebiteľské úvery, ale aj vo veciach, v ktorých bol sám stranou takéhoto konania.

16. V súvislosti s poplatkom používaným žalovaným, ktorý súd určil za neprijateľnú podmienku poukázal na to, že žalovaný neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok a preto je podľa § 53 ods. 1 OZ neprijateľný. Navyiac je neurčitý predmet administratívneho poplatku. Zo zmluvy nie je možné zistiť, o aké administratívne plnenie sa jedná. Neurčitosť vedľajšieho plnenia spojeného s údajnou administratívou má dopad na platnosť administratívneho poplatku.

17. V súvislosti s námietkou žalovaného ohľadom nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobca uviedol, že podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný spotrebiteľským právom. S určovacím výrokom, ohľadne neprijateľných zmluvných podmienok, počíta § 53a OZ a § 3 ods. 3 a 5 zák. č. 250/2007 Z. z. Naliehavý právny záujem daný zákonom sa nepreukazuje.

18. Pokiaľ ide o bezdôvodné obohatenie, v úverovej zmluve absentujú náležitosti vyžadované zák. č. 258/2001 Z. z., a to napr. konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, ročná úroková sadzba, výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a RPMN. Z tohto dôvodu je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov, a žalovaný má nárok len na vrátenie istiny poskytnutého úveru.

19. V následnom vyjadrení žalovaný zotrval na svojich predchádzajúcich stanoviskách.

20. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

21. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

22. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

23. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

24. Podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

25. Súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená zmluva o úvere z 24.11.2008 je zmluvou spotrebiteľskou a správne dospel k záveru, že je namieste aplikovať zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platný a účinný ku dňu uzatvorenia zmluvy. Správne preto skúmal, či zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa § 4 ods. 2 tohto zákona.

26. Zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 2 presne definoval, aké náležitosti, okrem všeobecných (§ 43 Občianskeho zákonníka), musela zmluva obsahovať.

27. Súd prvej inštancie uviedol, že zmluva neobsahovala náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. d), g), h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z. z., čo viedlo k tomu, že poskytnutý úver bol bez úrokov a bez poplatkov. S týmto tvrdením sa odvolací súd plne stotožňuje a len pre úplnosť dodáva, že na predmetný prípad sa vzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. a teda aj predchádzajúca smernica o spotrebiteľských úveroch, ktorá nevyžadovala úplnú harmonizáciu, a ktorú vo veci C-42/15 Súdny dvor nevykladal (Smernica Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru).

28. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že žalobca bol povinný vrátiť iba sumu jemu poskytnutú a preplátok je bezdôvodným obohatením žalovaného. Žalobcovi bol poskytnutý úver vo výške 1.327,76 eur

a žalobca zaplatil celkovú sumu 2.461,68 eur, a teda rozdiel, t.j. 1.133,92 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať.

29. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

30. Žalobca, v zmysle návrhu, má tak nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.133,92 eur odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, t.j. od 28.8.2018, lebo nepreukázal, aby skôr vyzval žalovaného na zaplatenie uvedenej sumy.

31. V súvislosti s otázkou začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby odvolací súd konštatuje, že v predmetnej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z absencie zákonných náležitostí zmluvy a neprijateľných zmluvných podmienok. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynie objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil.

32. Odvolací súd preto zásadne nemôže súhlasiť s názorom žalovaného, že už v čase, kedy došlo k plneniu nad rámec poskytnutej sumy, žalobcovi začala plynúť premlčacia doba.

33. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slová „vedieť mal a mohol“ obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať.

34. „Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného.“ (Pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 145/2004, sp. zn. 1 Cdo 67/2011, R 25/1986)

35. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“, sa potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle (OGH 3Ob592/77 „Na slabomyslenosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

36. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým, bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia. Relevanciu má teda to, odkedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala, a nie že plnila.

37. Odvolací súd teda zotrváva na názore, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá.

38. V prejednáwanej veci sa žalobca o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedel dňa 27.3.2017 od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Týmto dňom mu začala plynúť subjektívna premlčacia doba, preto pokiaľ žaloba bola podaná na súde dňa 25.8.2017, premlčacia doba neuplynula.

39. Pokiaľ ide o plynutie objektívnej premlčacej doby, odvolací súd má za to, že žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V zmysle § 2 ods. 1 zákona

č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 1.1.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky). Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy už platila právna úprava upravujúca obligatórne náležitosti zmluvy, neprijateľné zmluvné podmienky, či ochranu spotrebiteľa.

40. Úmysel obchodníka získať na úkor spotrebiteľa bezdôvodné obohatenie je daný tým, že úverovú zmluvu uzatvára s cieľom získať odplatu vo forme úrokov, prípadne poplatkov. Zákon pritom obchodníkovi ukladá, čo má zmluva obsahovať, aby transparentne informovala spotrebiteľa, k čomu sa spotrebiteľ zaväzuje. Obchodník vie, čo mu zákon ukladá. Vie, že zmluva musí obsahovať RPMN, čestné úroky a poplatky, atď., ale do zmluvy predpísané správne a úplné náležitosti nedá a nečestné úroky a poplatky sofistikovane zakrýva jednak ich rôznym rozčlenením v zmluve a jednak ich rozdelením aj do vedľajších dojednaní. Ako profesionál tak robí preto, že to tak chce urobiť, aj keď vie, že nekoná v súlade so zákonom. Vadné a neúplné zmluvy nechávali obchodníci spotrebiteľom podpisovať preto, aby ich od uzatvárania zmlúv neodradili pravdivými informáciami o percentuálnom vyjadrení RPMN, o skutočných úrokoch, poplatkoch, sankciách atď. Tak obchodníci dosahovali, že zmluvy vyzerali pred spotrebiteľmi naoko výhodnejšími ako v skutočnosti boli. Podstata aplikácie 10-ročnej premičacej lehoty však spočíva v prvom rade v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia zmluvy ešte tento úmysel nemusel mať, čo je ale najmenej pravdepodobná možnosť. V každom prípade však prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. U obchodníka platí nevyvrátiteľná domnienka, že pozná zákon a ako profesionál zákon poznať musí, lebo je to jeden z jeho pracovných nástrojov a na rozdiel od spotrebiteľa aj vie, ako má s právom naložiť a teda či sa vedome a úmyselne rozhodne, že sa bude na úkor spotrebiteľa nezákonne prijímaním nedôvodných platieb obohacovať alebo nie.

41. Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že zakomponovaním neprijateľnej zmluvnej podmienky či striktné nedodržanie zákona č. 258/2001 Z. z. nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že súd môže (dokonca aj ex offo) vyhlásiť zmluvnú podmienku za neprijateľnú, resp., že poskytnutý úver bude považovaný za bezúročný a bez poplatkov, a pre prípad, že sa tak stane, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel). Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobcovi, a teda je možné mať dôvodné za to, že bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. (Porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co 9/2012).

42. Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018 odvolací súd konštatuje, že s týmto sa aj vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemôže stotožniť a odkláňa sa od právneho názoru v ňom vyjadreného. Podľa názoru odvolacieho súdu je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol., v ktorom sa okrem iného uvádza, cit.: „...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, ...“

43. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa uplatňuje § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je premlčacia doba desaťročná a plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia. V predmetnom prípade táto desaťročná premlčacia doba nemohla začať plynúť skôr ako 15.12.2009. Je teda zrejmé, že žaloba bola podaná pred uplynutím objektívnej premlčacej doby (žaloba doručená súdu 25.8.2017).

44. Vo vzťahu k vyhláseniu neprijateľnej zmluvnej podmienky odvolací súd má za to, že aj keby išlo o absolútne neplatnú zmluvnú podmienku, z dôvodu právnej istoty je pre spotrebiteľa vždy potrebné, aby zmluvná podmienka, ktorá je neprijateľná, bola ako neprijateľná explicitne vyhlásená aj súdnym rozhodnutím. Iba takýmto spôsobom spotrebiteľ získa istotu, že v budúcnosti nebude voči nemu zo strany dodávateľa uplatňovaná.

45. Pokiaľ ide o dojednanie administratívneho poplatku, odvolací súd uvádza, že súdnemu prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepodlieha len hlavný predmet plnenia a primeranosť ceny, v danom prípade teda úver a úrok. Je potrebné konštatovať, že administratívny poplatok nepredstavuje cenu hlavného predmetu plnenia, pretože túto odráža úrok z úveru. Aj keď v čase uzavretia zmluvy o úvere predmetné ustanovenie nehovorilo výslovne o hlavnom predmete plnenia a cene, je potrebné vykladať ho v súlade s čl. 4 ods. 2 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné. Spotrebiteľovi je potrebné poskytnúť ochranu v kvalite a rozsahu ustanovenom smernicou, nakoľko Slovenská republika ako členský štát EÚ bola povinná zabezpečiť naplnenie cieľov smernice prijatím náležitej právnej úpravy. Nedostatok ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ku ktorému došlo pri transpozícii predmetnej smernice bol odstránený prijatím zákona č. 575/2009 Z. z., účinného od 1.3.2010, ktorým sa zmenilo znenie ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Cieľom zákonodarcu nebolo vylúčiť z preskúmania z hľadiska neprijateľnosti vedľajšie zmluvné cenové dojednania, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že nie je výnimočnou situáciou, kedy sa dodávateľia práve ich netransparentným zakomponovaním do formulárových spotrebiteľských zmlúv snažia získať neprimeraný majetkový prospech od spotrebiteľov.

46. Poplatok je neúmerne vysoký, a to vo vzťahu k nákladom na vypracovanie, uzavretie zmluvy o úvere a na tzv. všetku administratívnu činnosť. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku - 755,93 eur (2/3 zo sumy 1.133,90 eur) predstavuje 57 % zo sumy poskytnutého úveru, a takto neúmerne vysoký poplatok je v rozpore s dobrými mravmi.

47. V konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ s jeho podstatou bol oboznámený, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčité náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného, aby poplatok dosahujúci výšku viac ako polovice sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

48. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

49. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

50. Zmluvná podmienka - dojednanie administratívneho poplatku vo výške 755,93 eur nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná.

51. K naliehavému právnomu záujmu odvolací súd konštatuje, že: „žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018).

52. Správnemu výroku o povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vrátane správneho výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania.

53. Za daného stavu preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

54. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobca ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

55. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).